

Jonas Jochumsens prædiken helligtrekongers søndag

Taler

Jonas Jochumsen
Valgmenighedspræst

Dato

4. januar 2026

Sted

Herning og Gjellerup
Valgmenigheder

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 8, vers 12–20

Salmer

DDS: 136–362–25–694–102–749.

- 1 Før jeg blev født, var det på landet almindelig skik, at man juledag antændte en stearinformet trefork. Treforken kaldte man et Helligtrekongerlys, for når lyset blev tændt juledag, gjaldt det om at lade det brænde indtil Helligtrekongers dag. Lod man treforkens arme brænde i julens dage og over nytår, nåede de
- 5 hinanden. Til sidst flettede deres flammer sig sammen; de brændte og blev til ét lys for at markere julens afslutning på Helligtrekongers dag.

- ”Jeg er verdens lys. Den, der følger mig, skal aldrig vandre i mørket, men have livets lys”. Sådan taler Jesus i Johannesevangeliet. Lyset brænder og er ét, og det
- 10 er ham, der er lyset. Han aflægger vidnesbyrd om sig selv. ”Jeg er verdens lys” – men det kan enhver jo komme at sige. Enhver kan aflægge vidnesbyrd om sig selv og påstå: ”Jeg er verdens lys”. Det ved enhver i et oplyst retssamfund. ”Du vidner om dig selv; dit vidnesbyrd er ikke gyldigt”, siger de lovkyndige farisæere til Jesus, og det samme siger vores retssamfund. Ingen kan møde op i retten og
- 15 klare frisag ved at aflægge vidnesbyrd om sig selv. Skal der være lighed for loven, skal andre være vidne på det, man har gjort eller sagt, når man møder op i retten og kræver sin ret.

- Vores tid er imidlertid ret optaget af mennesker, der vidner om dem selv. Mens
- 20 hverken farisæere eller retssamfund har noget til overs for den, der aflægger vidnesbyrd om sig selv, skal litteraturen hellere end gerne bede om det. ”Min kamp”, ”Mit arbejde”, ”Mit blod” er titler på skønlitterære værker, der de seneste 15 år har fundet danskernes interesse. Autofiktion kaldes den genre, som i vores tid får folk til at rydde forhandlernes reoler i ét væk. Det iøjnefaldende er

forfattersubjektet i titlerne. Forfatterne vil vidne om dem selv, om det, de har set og hørt; om det, de har oplevet, gerne med tråde til deres barndom og nutidige forkvaklede sind. Bøgerne handler om alt det, der er "mit", og er ofte et slags medium for forfatterens samvittighed og den undskyldning, de ikke fik givet, da tiden var til det.

Midt i julens travlhed havde jeg tid til at læse lidt, og da gik det op for mig, at titler på bøger i det hele taget har ændret sig meget i min korte levetid. "Jeg er pilgrim", "Jeg anerkender ikke længere jeres autoritet", "Jeg er ikke færdig med dig", "Ting jeg ikke vil vide", "Jeg giver alt væk". I stedet for at give bøger en enkel og måske symbolladet titel, er titler nu grammatiske sætninger bestående af både subjekt og objekt. Og det handlende subjekt er naturligvis et "jeg", det kan ikke være anderledes. Hvis jeg anstrengte mig, kunne jeg godt stå her og nævne et hav af "jegtiter", der sælger godt og holder læselysten i kog. Men nye bogtitler er så svære at huske, fordi de er hele sætninger. De får aldrig en naturlig plads i hukommelsen, så de ubesværet kan trækkes op af afgrunden. Det er ikke nemt at huske den forfatter, der er kommet for at vidne om sig selv. Jeg skal undlade at gøre et større nummer ud af det, men blot nævne, at i efteråret udkom en selvbiografi af en nobelprismodtager. "Min vej videre" hedder den og handler om Talibanregimets slette behandling af kvinder. Biografiens hovedperson er 28 år gammel, hendes navn har jeg glemt, og selvom hun har oplevet mere grusomhed og vækst, død og liv, end de fleste nogensinde kommer til, er det sigende om tidens begejstring for litteratur, at det er bøger som hendes, der sælger. Ingen selvbiografi kan udkomme for tidligt, alle har en livshistorie at trykke og sælge ud af. At skrive, udgive og læse bøger er blevet medium for det personlige og højst utilstrækkelige vidnesbyrd om sig selv.

I Johannesevangeliet kommer Johannes Døber Ordet i forkøbet, for han skal vidne om det; han optræder, før Jesus gør, for han skal aflægge vidnesbyrd om lyset, verdens lys. "Selv var han ikke lyset", for ingen kan vidne om sig selv, "men han skulle vidne om lyset", siger juleevangeliet, og det gør han i kraft af den vanddåb, han døber med. Epifanifest er den oprindelige betegnelsen for menighedens fejring af Helligtrekonger, og med den fest markerede den gamle kirke Jesu dåb i Jordanfloden; den kønne fortælling om tre vise mænd fra østerland, der kom på barselsbesøg, er bare et biprodukt af Døberens vidnesbyrd om Jesu dåb. Ikke barnet i den kolde stald, men barnets senere dåb i floden vidner om Guds "tilsynekomst" i verden, Guds epifani, som det hedder, det vil sige tilsynekomsten af verdens lys, af hans herlighed. "Dette er min

65 elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag”, står der med en vis variation i de tre
øvrige evangelieskrifter; det er stemmen foroven, som agerer vidne på Jesu dåb.
Der findes ikke et mere fyldestgørende vidnesbyrd om verdens lys end
faderrøsten foroven. Faderens velbehag i sønnen er et anderledes, men lige så
fyldestgørende udtryk for, at ingen kan vidne om sig selv. Verdens lys er den
70 søn, Gud giver verden. Lyset brænder, fordi Gud elskede verden på en sådan
måde, at han sendte den sin søn.

”Jeg er kommet i min faders navn, og I tager ikke imod mig; hvis en anden
kommer i sit navn, skal I nok tage imod ham”. Ja, en nærmere beskrivelse af min
75 erfaringshorisont kommer jeg næppe. Jeg er ligeglad med både ret og samfund.
Kommer der en i sit eget navn, en forfatter eller præst, der aflægger vidnesbyrd
om sig selv, er jeg tilbøjelig til at tage imod hans vidnesbyrd. Så er der ikke
grænser for, hvor mange løgne jeg kan tage mig til takke med, og antallet af
løgne, jeg kan sende i hans retning, er lige så højt.

80 Velsignet er derfor han, som kommer i Herrens navn, verdens lys, for han er den
eneste, der ikke vidner om sig selv, når han taler om sig selv. Altså holder jeg mig
ubetinget til hans dåb, det vil sige barnedåben, for al dåb er barnedåb, også når
det er voksne, der døbes med vand og ånd. Den voksne har ikke den mindste
85 smule fortrin. Hvad den voksne kan aflægge af vidnesbyrd om sig selv og sin
pænhed, kalder dåbsvandet for synd, fordi det er ubrugeligt og dødsdygt at høre
på. Her er alle lige. Dåben har ingen anden grund end fri og gratis nåde, og når
jeg ubetinget holder mig til dåben, så skyldes det, at jeg intet sted hører
evangeliet klarere og renere end dér, og fordi jeg med verden som mit vidne kan
90 sige, at skulle jeg have præsteret blot et lille fortrin for Gud, så havde der ikke
været nogen dåb at forkynde. Og hvis jeg i dag, et par år efter min dåb, skulle
pege på et eller andet resultat, på at jeg i min skrøbelighed skulle være kommet
videre, end jeg var dengang, så var både tro, håb og kærlighed sat ud af kraft, og
den dør, som i dåben blev lukket op for mig, ville være smækket i igen. Jeg ved
95 godt, at der i kirkens univers er noget, som hedder ”vækst”, og da jeg blev
”præsteviet”, læste biskoppen apostlens ord om at vokse op og blive et
”fuldvoksnet menneske”, så min vækst kunne rumme Kristi fylde. Og jeg lyttede
til ordene, fuld af andagt. Men da jeg gik ud af kirken, lod jeg andagten ligge ved
alteret, for mere kom der ikke ud af indvielsen til det hellige embede. Andagten
100 var der, men væksten udeblev og har gjort det lige siden; måske jeg en skønne
dag kan skrive en selvbiografi om det. Alle dage udebliver min vækst, ligesom
den gjorde det på dåbens dag, således at det eneste, der dengang og i dag dur til

105 noget, er hans ord og løfte: Se, jeg er med dig alle dage indtil verdens ende! Ingen vækst kan gøre det løfte til en klaret sag, ingen vækst kan gøre hans løfte mindre nødvendigt, end det var på den dag, da det lød første gang.

Jeg burde sige undskyld, fordi jeg i dag konsekvent har brugt jegform i det, jeg har sagt på prædikestolen; men jeg vil ikke, for du kan nok høre, at det ikke
110 drejer sig om private bekendelser, som man hælder ud over forsvarsløse kirkegængere. Godt nok taler jeg om den mest personlige af alle, om ”Jesus, som blev min broder”. Men fordi hans vidnesbyrd også er et vidnesbyrd om den anden, er han, den mest personlige af alle, et fælles eje. Så er min del i hans liv den samme som din. For når han vidner om sig selv, vidner han samtidig om
115 Gud. Og vidner han om Gud, så skyldes det, at Gud vidner om ham. Verdens lys er ét, det brænder fra jul til Helligtrekonger og videre til påske og pinse, og kender du verdens lys, så ved du, at hans vidnesbyrd er din Guds tilsynekomst i verden. Ingen kan kende Gud uden at se verdens lys. Derfor er familiemetaforik den hidtil bedste gengivelse af forholdet til din og min Gud: Ved du, hvem
120 sønnen er, kender du tillige faderen. Børn kender deres fader, fordi faderen vil kendes ved sine børn som arvinger til det, som er hans. ”Derfor takker vi dig, himmelske fader, fordi du ved din enbårne Søn har givet os den hellige dåb, hvori du gør os til dine børn og skænker os Helligånden med syndernes forladelse og det evige liv”.

125

Tale ved altergang

Vor Herre Jesus Kristus har selv sagt: ”Jeg er livets brød. Den, som kommer til mig, skal ikke hungre; og den, som tror på mig, skal aldrig tørste”. Derpå,
130 bundet til det daglige livs kærlighed, giver han sit legeme og blod som det daglige livs måltid. Amen.

135

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

140

Tags

Anden tekstrække, Helligtrekonger, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jonas-jochumsens-praediken-helligtrekongers-sondag>

145

150

155

160

165

170

175

180